

POLOČAS ROKU HRŮZY. Vy klidně můžete chcípnout, to lidem vzkazuje Fiala. Přesto vydrží celé čtyři roky, obává se sociolog Hampl (Rozhovor)

- CZ24 News | 19. července 2022

ČESKO: „Nikoho nezajímá, že jste roky poctivě pracovali a platili daně. Vy můžete chcípnout hlady a zimou. To je Fialův vzkaz obyvatelům vlastní země. Za takových okolností by lidem vadila jakákoliv pomoc komukoliv cizímu,“ říká sociolog Petr Hampl v bilanci událostí posledních měsíců. Podle něj je třeba přestavět české hospodářství a zároveň vidí unikátní šanci: „Západ je rozvrácen, aristokracie propadá zmatkům, americký prezident je dementní... kdy jindy by měla být šance na národní revoluci?“ ptá se.

Hlavním heslem ve volební kampani byla změna. Předvolební koalice na ní postavila svoji kampaň, ale i Starostové a Piráti změnu slibovali. Ozývala se slova jako „dáme zemi do pořádku“ nebo „slušná politika“, ale také stop korupci a dluhům. Jak to vládě podle vás jde?

Současná vládní koalice je typickým představitelem myšlení, podle kterého záleží výhradně na tom, jaké jsou články v novinách, co odvysílají velké televize nebo je napsáno na powerpointových slidech. Ti lidé už dávno zapomněli, že existuje něco jako objektivní realita. Ono takových skupin existuje víc a nejsou shromážděny jenom kolem mainstreamu, nicméně když se dostanou k moci, tak končí legrace. Ti lidé – můžeme jim říkat třeba pražská kavárna – nejspíš opravdu upřímně věřili, že přinesou pozitivní změnu. Konkrétně tím mysleli pozitivní články a hezké reportáže.

Chvála v televizi přišla, ale ti lidé najednou zjišťují, že to nestačí. Zjišťují, že lidé potřebují taky chleba, párky, zeleninu, sunar, pracovní místa, teplo v bytě, teplou vodu a mnoho dalšího. Musí to pro ně být naprostý šok. Stejně jako to byl šok pro Američany, když zjistili, že tálibánci nezajímá, co se píše v koncepčních dokumentech. Nebo pro ukrajinské vedení, které zjistilo, že navzdory úžasným pozitivním článkům jejich lidé umírají na bojištích po desetitisících. A mnozí si to vůbec nepřipustili. Když čtete třeba Svobodné fórum, co je fakticky hlavní vládní deník, vidíte, že jeho šéfredaktor nedokáže vůbec pochopit, co lidem vadí.

Někteří jiní se v tom zase dokážou rychle zorientovat a slušně na tom vydělat. Ale většina příznivců současné vlády je zmatená a uchyluje se k hledání obětních beránků. Vychází jim v tom vstříc ministr vnitra (Vít Rakušan, předseda STAN, pozn. red.), který potřebuje odvést pozornost od vlastní mafiánské aféry. Je to vlastně hodně podobné třicátým letům, kdy lidé věřili, že ekonomickou krizi vyřeší vytloukáním židovských krámků.

Vládní politici často mluví o nepředvídatelných událostech a krizi nejen v celé Evropě - včetně inflace. Mohli onu změnu i přes obtížné okolnosti udělat lépe?

Ale k téměř žádným nepředvídatelným událostem nedošlo. Ono nesmyslné obchodování s elektřinou přes německou burzu bylo zavedeno ještě za Topolánka. Že nemáme dlouhodobé smlouvy na plyn, tak je tomu už řadu let. O co nejhorší vztahy s Ruskem usilovali stoupenci současné vlády minimálně deset let. Potravin byl ještě nedávno dostatek, až Fialova takzvaná reforma přináší riziko hladu.

Dnes narážíme na nutné a logické důsledky toho, co lidé z okolí Petra Fialy prosadili. Když na to mnozí upozorňovali, tak se jim smáli nebo je cenzurovali. A pak ty důsledky přišly. Mají pravdu v tom, že některá záchranná opatření mohla provést už Babišova vláda a neměla k tomu dost odvahy. Ale hlavní odpovědnost je jejich.

Jak se podle vás změnila nálada Čechů od podzimních voleb? Využila pětikoalice potenciální důvěru, kterou u voličů měla?

Změnily se tak, že kdyby byly volby dnes, sestavoval by vládu Andrej Babiš (bývalý premiér a předseda ANO, pozn. red.). Vybíral by si, jestli ji sestaví s hnutím SPD nebo ODS. A ten rozdíl se bude ještě zvyšovat. Takže i když zfalšují řádově milion hlasů pomocí korespondenční volby, nemusí to stačit.

Přitom měli po volbách naprostou převahu. Ovládali a ovládají Sněmovnu, Senát, Ústavní soud, Českou televizi, velké banky... a kromě ANO a malého hnutí SPD proti nim nestojí žádná opozice. Měli příležitost té mocenské převahy využít a zabetonovat situaci na celá desetiletí. Ale nedokázali to. Stejně, jako to nedokázali američtí demokraté po minulých volbách. Ti měli podobnou převahu a rovněž ji promarnili.

Ukazuje se, že hloupost a neschopnost současné mocenské elity je mnohem větší, než jsme si dokázali představit. Někdo říká, že to někdo řídí z pozadí. Ale jak šíleně hloupý a neschopný by musel být loutkovodič, který by vodil Petra Fialu?

Rozevírá nůžky ve vztazích Čechů a Ukrajinců kritika, že o ukrajinské uprchlíky je postaráno, zatímco na české občany se s pomocí v těžké situaci zapomíná? A je taková kritika oprávněná?

Popravdě, my to nevíme. Jsou jednotlivé případy, kdy někoho nevzali do školy a vzali tam ukrajinské dítě, ale nedokážeme říct, jak masově se to děje. Nicméně velká část obyvatel to tak vnímá, a to stačí. Problém ve skutečnosti spočívá v tom, že česká vláda naprosto arogantně hodila přes palubu miliony obyvatel České republiky. Nikoho nezajímá, že jste roky poctivě pracovali a platili daně. Teď jsou prioritou zisky amerických investičních fondů, vlastní akcie ČEZu a podobně. Vy můžete chcípnout hlady a zimou. To je Fialův vzkaz obyvatelům vlastní země. Za takových okolností by lidem vadila jakákoliv pomoc komukoliv cizímu.

Je pravda, že kritická slova míří vůči Fialově vládě i kvůli tomu, že dává přednost zájmům zahraničních partnerů před zájmy České republiky. V této souvislosti je dáván za příklad maďarský premiér Viktor Orbán, ale také politici na Slovensku nebo v Polsku. Co vy na to?

Premiér Orbán se opět projevil jako jediný státník v celé Evropě. Odvážný muž s vizí, který kašle na novinové články, ale dokáže se postarat o vlastní lidi. Je zajímavé si všimnout, že Orbánova ekonomická koncepce je ryze socialistická. Masivní státní zásahy, regulované ceny, státní plánování, znárodňování bank... ani ČSSD nikdy nešla tak daleko. A ono to funguje! Měli bychom přehodnotit nejen význam národní svrchovanosti, ale taky ekonomické doktríny.

Je ovšem otázka, nakolik to ovlivní českou diskusi. Maďarsko tu bylo celé roky zobrazováno jako chudá divošská země vedená diktátorem a kvůli jeho horlivé podpoře očkování přistupovala k Orbánovi rezervovaně i alternativní média.

Vydrží Fialova pětikoaliční vláda celé volební období?

Můj odhad je, že vydrží až to řádného termínu příštích voleb. Bude to stále horší, ale činovníky stran a s nimi spojené analytiky a intelektuály bude motivovat strach. Budou se bát, co by se stalo v

případě pádu vlády. A nezapomínejme, že poslanci mají hypotéky a různé finanční zájmy. Proti předčasným volbám budou ze zcela osobních důvodů.

Dle informovaných zdrojů vláda očekává, že její čísla podpory budou už na podzim extrémně nízká. Odvážnější zdroje tvrdí, že někteří ministři sami čekají její konec příští rok. A ti nejodvážnější „insideři“ tvrdí, že Babiš se už připravuje nikoliv na prezidentské, ale na parlamentní volby. Jak to vnímáte?

Čekám, že bude extrémně nízká, ale nečekám změnu vlády nebo parlamentní volby. Jak to výstižně formuloval poslanec Benda (Marek, ODS, pozn. red.), oni si mohou demonstrovat, my máme 108 hlasů. Pětikoalici bude držet pohromadě strach.

Demonstrace, vyjít do ulic, ukázat vládě protest... tato a další prohlášení jsou slyšet nejen od předsedy odborářů Josefa Středuly, ale i od opozičních politiků nebo voličů samotných. Jde jen o hrozby, nebo následkem tíživé ekonomické situace může k protestům na podzim dojít? Jaké jsou faktory pro a proti?

Od chvíle, kdy pan Středula ohlásil prezidentskou kandidaturu, není možné brát odborové aktivity vážně. Vládní média dokážou přesvědčit veřejnost, že jde čistě o osobní zájmy pana Středuly. A nejspíš budou mít pravdu. K nějakým masovým protestům nejspíš dojde, ale nebudou tak masové jako Milion chvilék. Nicméně i kdyby byly, nezáleží na tom.

Tuto vládu potenciálně ohrožuje jedna jediná věc. To, že by se proti ní obrátila společenská vrstva, která je těsně pod těmi hlavouny, jež si žijí poměrně blahobytně, a kde mnoho lidí aspiruje na nejvyšší posty. Dosud se zdá, že tihle lidé spojují svou budoucnost s globalistickým systémem, a že doufají, že jim ten systém zajistí slušnou životní úroveň a slušné životní šance. Takoví ti střední a vyšší manažeři na všech úrovních, technická inteligence, vědci a podobně. Kdyby se ti spojili s nižšími vrstvami, mohla by vzejít změna. Tak, jako se to stalo v Maďarsku, kde Orbána podpořily lidové vrstvy, technická inteligence i někteří oligarchové.

A co říkáte na názory, že nejdříve musí dojít ke změně v cizině? Že u nás to pokaždé praskne až nakonec?

Pokud bude pád systému inscenován z ciziny, zase se to obrátí proti nám. Tak, jako se to stalo v roce 1989. Myslím, že momentálně máme unikátní šanci. Západ je rozvrácen, aristokracie propadá zmatkům, americký prezident je dementní... kdy jindy by měla být šance na národní revoluci? Problém je u nás. Máme příliš mnoho radikálů a příliš málo lidí ochotných tvrdě pracovat.

Co udělat pro to, aby se materiální úroveň českých občanů vrátila co nejrychleji na úroveň roku 2019 a žilo se nám stejně dobře jako tenkrát? A jde to vůbec?

Některé věci se dají změnit poměrně rychle. Když vláda začne podporovat zemědělce a za chvíli se znovu zaseje, už na jaře bude co jíst. I velká stáda dobytka se dají rychle obnovit. Zestátnit ČEZ, odejít z německé burzy a uzavřít přímou smlouvu s Ruskem o dodávkách plynu může být otázkou pár týdnů.

Ale některé věci neopravíte. To, že byly zrušeny tisíce výroby, to se nevyřeší za den. To, že stouply ceny surovin, s tím taky nic neuděláte. Především je ale důležité připomenout, že ve zmíněném roce 2019 docházely zdroje vytvořené za předchozích režimů. Nestačí napravit nejhorší průšvihy. Je zapotřebí úplně přestavět české hospodářství. Svým způsobem je to podobný úkol jako obnova národního hospodářství po válce.

Mohou k tomuto cíli zemi přiblížit nacionálně a euroskepticky orientovaná politická

uskupení? Zde dominuje hnutí SPD Tomia Okamury, ale je tu také hnutí Trikolora, Svobodní, Hnutí PES nebo Hnutí PRO advokáta Jindřicha Rajchla. Sílí jejich šance? A využívají svůj potenciál?

Hnutí SPD dosud není připravené převzít moc, ale určitou roli by hrát mohlo. To ostatní jsou komické party, které šance nemají a nikdy mít nebudou. Smířme se s tím, že v tuto chvíli tu není jiná výrazná opozice než hnutí ANO. Což je špatné, protože od ANO nemůžeme čekat radikální změnu.

ZDROJ: Parlamentní Listy